

Laboratorní cvičení z fyziky

Název:	Měření povrchového napětí pomocí senzoru síly firmy Vernier
Vypracoval:	
Datum:	

① Teorie (práce s odbornou literaturou)

Zpracujte krátkou teoretickou vsuvku, v níž objasníte základní pojmy týkající se tohoto laboratorního cvičení. Konkrétně se jedná o pojmy sféra molekulového působení, povrchová energie, povrchová síla, povrchové napětí. Adekvátní rozsah v tomto případě představuje minimálně polovina strany A4 velikostí písma 11. Jako zdroje používejte teoretickou část bakalářské práce Povrchové napětí vody jako integrované téma v přírodovědném vzdělávání, dále pak učebnici Molekulová fyzika a termika nakladatelství Prometheus [32], případně Přehled středoškolské fyziky profesora Svobody [3].

② Pomůcky (práce s audiovizuálním materiálem)

Pustíte si video, které je přílohou tohoto laboratorního cvičení. Bezprostředně po úvodním snímku následuje výčet potřebných pomůcek k měření. Prosím, v klidu se na tuto část podívejte a následně do níže vynechaného prostoru všechny pomůcky vypište. Přehrávání videa klidně můžete pozastavit, vrátit se v něm, případně přehrát tíženou část ještě jednou. U některých pomůcek (špejle na niti) je nezbytná jejich jednoduchá příprava, v tomto okamžiku je čas tyto úkony provést.

③ Úkol č. 1

a) Postup měření (práce s audiovizuálním materiálem)

Další částí videa je postup vlastního měření. Na postup se nejprve podívejte, poté se jej pokuste stručně shrnout do vynechaného místa v protokolu. Postup neslouží pro potřeby vyučujícího, nýbrž pro vás. Vypracujte jej proto prosím tak, aby vám připravená osnova při vlastním měření maximálně napomáhala. Opět platí, že video můžete zastavovat, přetáčet apod.

b) Vlastní měření (samostatná práce)

Pomocí sepsaného postupu měření změřte povrchové napětí studené vody. Pozor, není zakázáno pracovat s připraveným videem! V případě, že vámi připravené poznámky nestačí k bezproblémovému průběhu měření, můžete video použít. V takovém případě to však nezapomeňte kriticky uvést v závěru protokolu!

c) Vyhodnocení dat měření (práce s audiovizuálním materiálem)

Dle videa interpretnete získaná data. Samozřejmě není podmínkou, že video použijete. Pokud již máte s vyhodnocováním dat v programu Logger Lite zkušenosti a zároveň na základě již získaných teoretických poznatků dokážete získaná data interpretovat, nikdo vám nebrání, abyste data zpracovali autonomně (v tom případě se nezapomeňte pochválit v závěru, při hodnocení protokolu k tomu bude samozřejmě přihlédnuto). V každém případě je však podmínkou, že přílohu protokolu bude tvořit graf $F = F(t)$, ve kterém bude vyznačena hodnota ΔF . Zároveň připojte i výpočet povrchového napětí.

④ Úkoly č. 2 a 3 (práce s již osvojenými dovednostmi)

Následující dva úkoly jsou analogické s úkolem č. 1. Tentokrát však proměřte povrchové napětí teplé vody a teplé vody s přidaným saponátem. Po proměření předchozího úkolu byste již měli být schopni pracovat samostatně, samozřejmě vám ale nikdo nebude bránit v tom, abyste v průběhu měření svůj postup kontrolovali s postupem použitým ve videu. Jenom vás upozorním, že je vhodné před každým měřením pomocí teploměru promíchat kapalinu, jejíž povrchové napětí budete proměřovat (docílíte tím rovnoměrného rozložení teplot uvnitř kapaliny a zároveň zajistíte, že roztok vody a detergentu bude mít v celém svém objemu stejnou koncentraci).

Data taktéž zpracujte podle úkolu č. 1.

⑤ Závěr

V závěru stručně okomentujte průběh měření, kriticky uveďte, jakých chyb jste se v průběhu měření dopustili, zároveň se nebojte pochválit. Okomentujte získaná data a zamyslete se, proč může být vypouštění některých chemických látek do přírody nebezpečné (nápomocen vám může být konec videa, není to však podmínkou).